

‘Samenwerking met burgers is essentieel bij klimaatadaptatie’

Wat gebeurt er allemaal in de tuin en hoe krijg je mensen enthousiast om hun tuin te vergroenen? Om hier antwoord op te kunnen geven, brachten studenten in het kader van het project ‘Burgerparticipatie in klimaatadaptatie’ verschillende tuinbezitters in beeld. ‘Mensen zijn heel betrokken bij hun tuin’, vertelt Loes Witteveen, docent en hoofdonderzoeker bij Van Hall Larenstein. ‘Tegelijkertijd zijn er enorme verschillen in de beleving en het gebruik van de tuin. Dat maakt uniforme maatregelen voor klimaatadaptatie best complex.’

Studenten hebben in 2021 een tuinonderzoek uitgevoerd. Wat hield dit onderzoek in?

Loes Witteveen: 'Studenten van Van Hall Larenstein hebben samen met studenten van hogescholen in Zeeland, Rotterdam en Groningen onderzocht hoe het is gesteld met burgerparticipatie en klimaatadaptatie in een stedelijke omgeving. Door vast te leggen wat mensen doen met hun tuin en hoe ze die tuin ervaren, hebben ze waardevolle informatie verzameld over de manier waarop je burgers kunt motiveren om hun tuin te vergroenen.'

Bij het onderzoek is de Visual Problem Appraisal (VPA)-methode toegepast. Wat betekent dit precies?

'VPA is een op film gebaseerde leer methode om complexe vraagstukken te analyseren. Voor dit onderzoek hebben de studenten in totaal 21 mensen gefilmd die door hun tuin lopen en vertellen wat daar allemaal gebeurt. Daarnaast hebben we een boekje gemaakt met korte beschrijvingen en foto's van de geïnterviewden.'

Wat was de aanleiding voor dit onderzoek?

'Door klimaatverandering wordt het voor gemeenten steeds belangrijker om periodes met extreme droogte, hitte en regenval "op te vangen". Samenwerking met bewoners is daarbij essentieel, want ook bewoners kunnen met een klimaatvriendelijke tuininrichting bijdragen aan het klimaat. Maar hoe bereik je deze tuinbezitters? En hoeveel weten mensen eigenlijk over klimaatverandering en de maatregelen die je daartegen kunt nemen? Een beter inzicht in de waarden en functies van een tuin en de motivaties van mensen om hun tuin wel of niet te vergroenen, helpt beleidsmakers om daar met hun plannen beter op in te spelen.'

Wat zijn de belangrijkste conclusies uit het onderzoek?

'Allereerst zijn veel mensen blij met hun tuin. Daarnaast gebeurt er heel veel in een tuin; bijna meer dan de omvang toelaat. Grappig is dat veel mensen doen alsof hun tuin "loei groot" is. Ook blijkt klimaatadaptatie te concurreren met andere dingen die mensen in de tuin willen, zoals bijvoorbeeld een parkeerplaats. Bovendien is het klimaat niet de enige reden om een tuin te vergroenen.'

Heeft het onderzoek ook opmerkelijke resultaten opgeleverd?

'Ja, er kwamen echt onverwachte interpretaties en keuzes aan het licht. We spraken bijvoorbeeld iemand die kunstgras heeft omdat hij bijen wil redden. Hij is er namelijk van overtuigd dat bijen worden onthoofd bij het grasmaaien. Die logica klopt niet, maar is in zijn ogen wel waar.'

Welke redenen hebben mensen nog meer om hun tuin niet te vergroenen?

'Soms heeft een betegelde tuin ook met teleurstelling te maken; niet al het groen is succesvol. Zo spraken we een vrouw met een heel klein tuintje die een perenboom had

geplant. Toen er na 3 jaar nog geen peer aan zat, heeft ze 'm weggehaald. Als je hoort hoe zij dat verhaal vertelt, dan is het voor haar één grote teleurstelling. Maar ook slakkenplagen of poep van de buurkatten kunnen redenen zijn om de tuin te verharderen. Ook spraken we een vrouw die in een rolstoel zit. Tegen haar kun je niet zeggen: "Doet u maar geen tegels."

Zijn er veel verschillen tussen wijken met een verschillende sociaal-economische status?

'De omvang van de tuin is zeker gekoppeld aan de mogelijkheden die mensen hebben. Een grotere tuin betekent vaak ook een groter huis en een ruimer budget. Maar het is niet zo dat een kleinere tuin en minder budget per definitie een tegeltuin oplevert.'

'We spraken met iemand die kunstgras heeft. Hij is ervan overtuigd dat bijen worden onthoofd bij het grasmaaien'

Wat heeft het onderzoek jullie geleerd?

'De resultaten waren veel grilliger dan we hadden gedacht. Dé tuinbezitter bestaat niet; er zijn enorme verschillen in wat mensen zoeken in een tuin. Waar de een blij is met een betegelde tuin met mooi meubilair, heeft de ander liever een "rommeltuin" met kruiden om thee van te zetten. Het is daarom ook best complex om uniforme maatregelen op te stellen voor klimaatadaptatie.'

Wat kunnen Steenbreekgemeenten met deze resultaten?

'De resultaten geven inzicht in de redenen waarom mensen dingen wel of niet doen. Vaak blijkt ook dat mensen wel willen bijdragen aan het klimaat, maar niet goed weten hoe. Het afkoppelen van water is voor veel mensen bijvoorbeeld ingewikkeld. Aan gemeenten de taak om ze op de juiste manier voor te lichten en te overtuigen van het belang van een groene tuin.'

U bent op donderdag 19 mei een van de sprekers op de Inspiratiedag van Steenbreek. Wat gaat u hier vertellen?

'Dat de tuin een heel prettig vertrekpunt is om mensen bij klimaatadaptatie te betrekken. Als mensen begrijpen hoe tuinen zich verhouden tot hittestress en heftige regenbuien, heeft dat een positieve invloed op de motivatie om iets te doen. En doordat gemeenten op hun beurt weten wat er in de tuin gebeurt, zijn zij beter in staat om te communiceren met de burgers. Ook kan het ze helpen om financiële afwegingen te maken of om afspraken te maken met verhuurders. Klimaatadaptatie is iets dat we samen moeten oppakken!'

Voor het programma en aanmelden voor de Inspiratiedag, scan de QR-code